

Fries
Erfgoed
Collectief

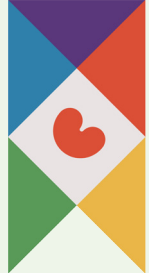

Samenwerken met
(erfgoed)organisaties aan de
duurzame kwaliteit van het
Friese erfgoed.

LANDGOEDBIOTOPEN FRYSLÂN

Gemeente Harlingen, Leeuwarden en Waadhoeke

5 JUNI 2025

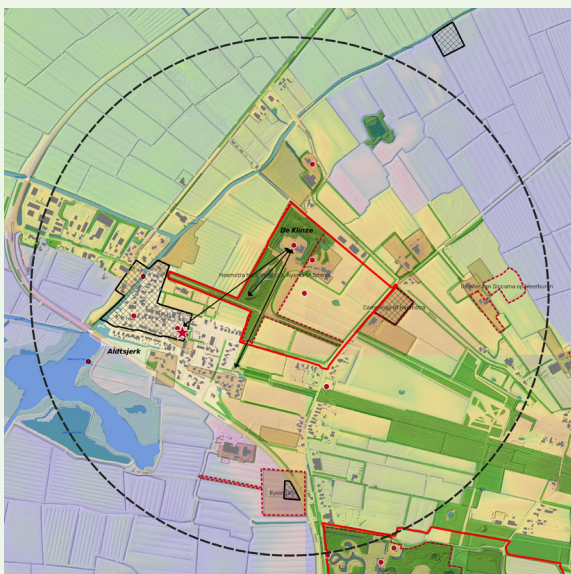

LANDGOEDBIOTOPEN FRYSLÂN

DOEL LANDGOED- BIOTOOP

De landgoedbiotoop brengt de samenhang tussen het monumentale landgoedcomplex en het historische cultuurlandschap in beeld van:

1. **Monumentale complex**
(register van rijksmonumenten)
2. **Cultuurhistorische waarde**
(beschermde elementen en objecten in de omgeving)
3. **Landschappelijke samenhang**
(invloedsfeer, visuele relatie met de omgeving)

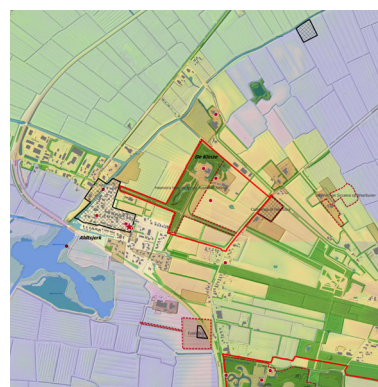
Landgoedbiotoop

=

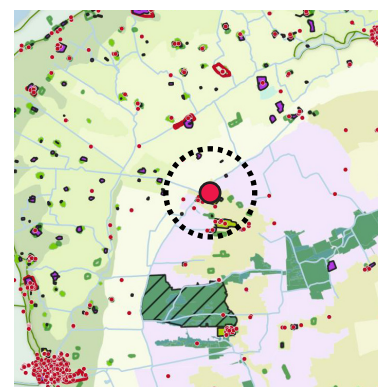
1. Monumentale
landgoedcomplex

+

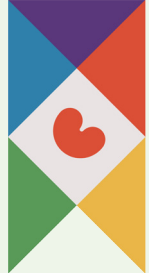

2. Cultuurhistorische
relatie

+

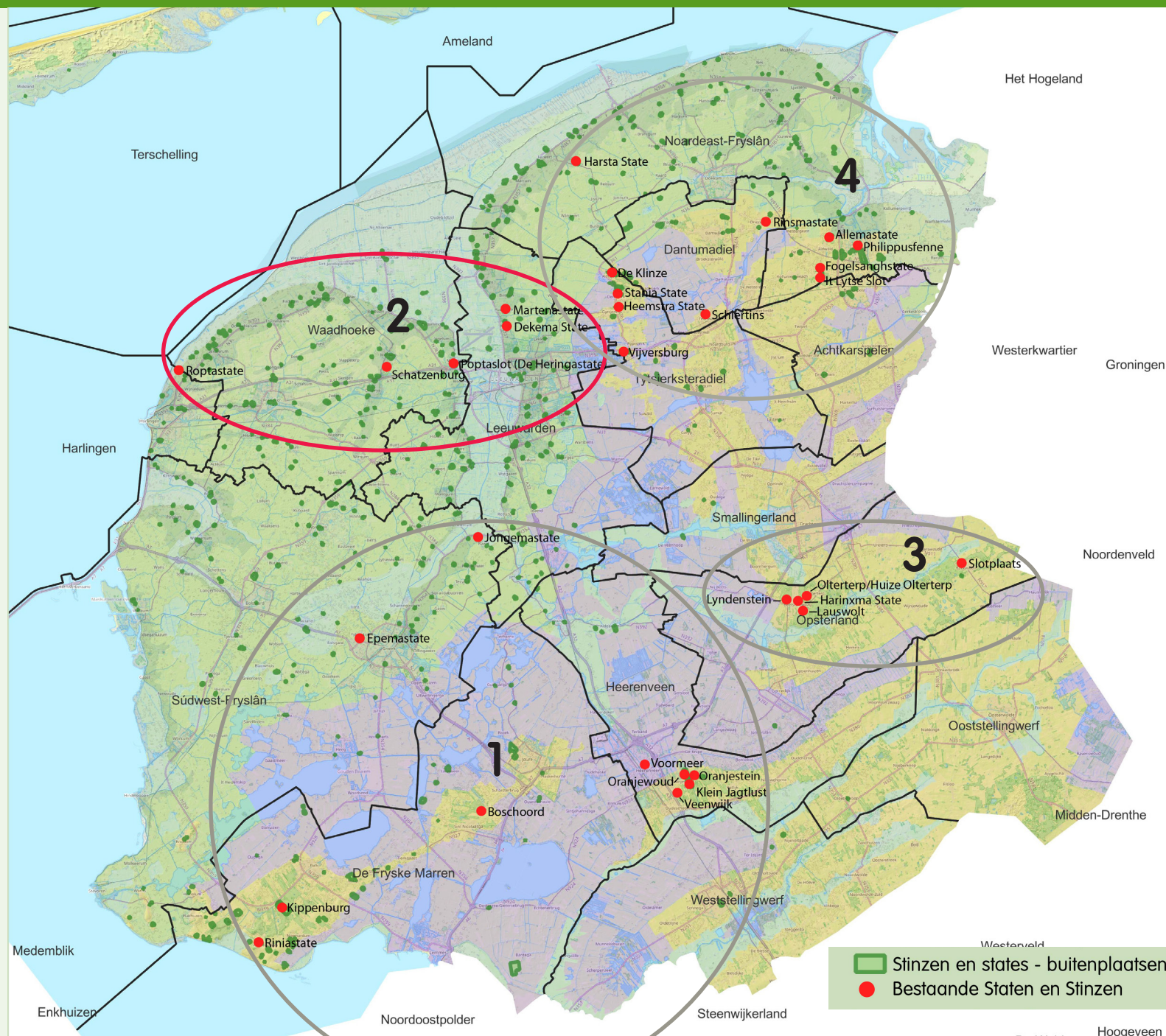
3. Landschappelijke
samenhang

LANDGOEDBIOTOPEN FRYSLÂN

Indeling landgoed ensembles

- 1 De Fryske Marren
Heerenveen
Súdwest-Fryslân
- 2 Harlingen
Leeuwarden
Waadhoeke
- 3 Opsterland
- 4 Dantumadiel
Noardeast-Fryslân
Tytsjerksteradiel

LANDGOEDBIOTOPEN FRYSLÂN

Indeling landgoed biotopen

1. Gemeente De Fryske Marren
Boschoord, Kippenburg, Riniastate

Gemeente Heerenveen

Klein Jagtlust, Oranjestein,
Oranjewoud, Veenwijk, Voormeer

Gemeente Súdwest-Fryslân

Epemastate, Jongemastate

2. Gemeente Harlingen

Ropta State

Gemeente Leeuwarden

Dekema State, Martenastate

Gemeente Waadhoeke

Poptaslot, Schatzenburg

3. Gemeente Opsterland

Harinxma State, Lauswolt,
Lyndenstein, Huize Olterterp,
Slotplaats

4. Gemeente Dantumadiel

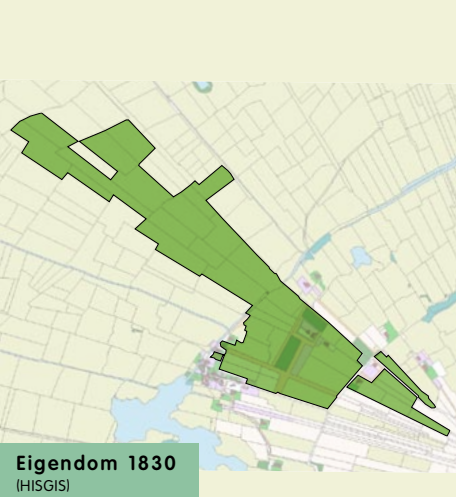
Rinsmastate, Schierstins

Gemeente Noardeast-Fryslân

Allemastate, Fogelsanghstate,
Harsta State, It Lytse Slot,
Philippusfenne

Gemeente Tytsjerksteradiel

De Klinze, Heemstra State, Stania
State, Vijversburg

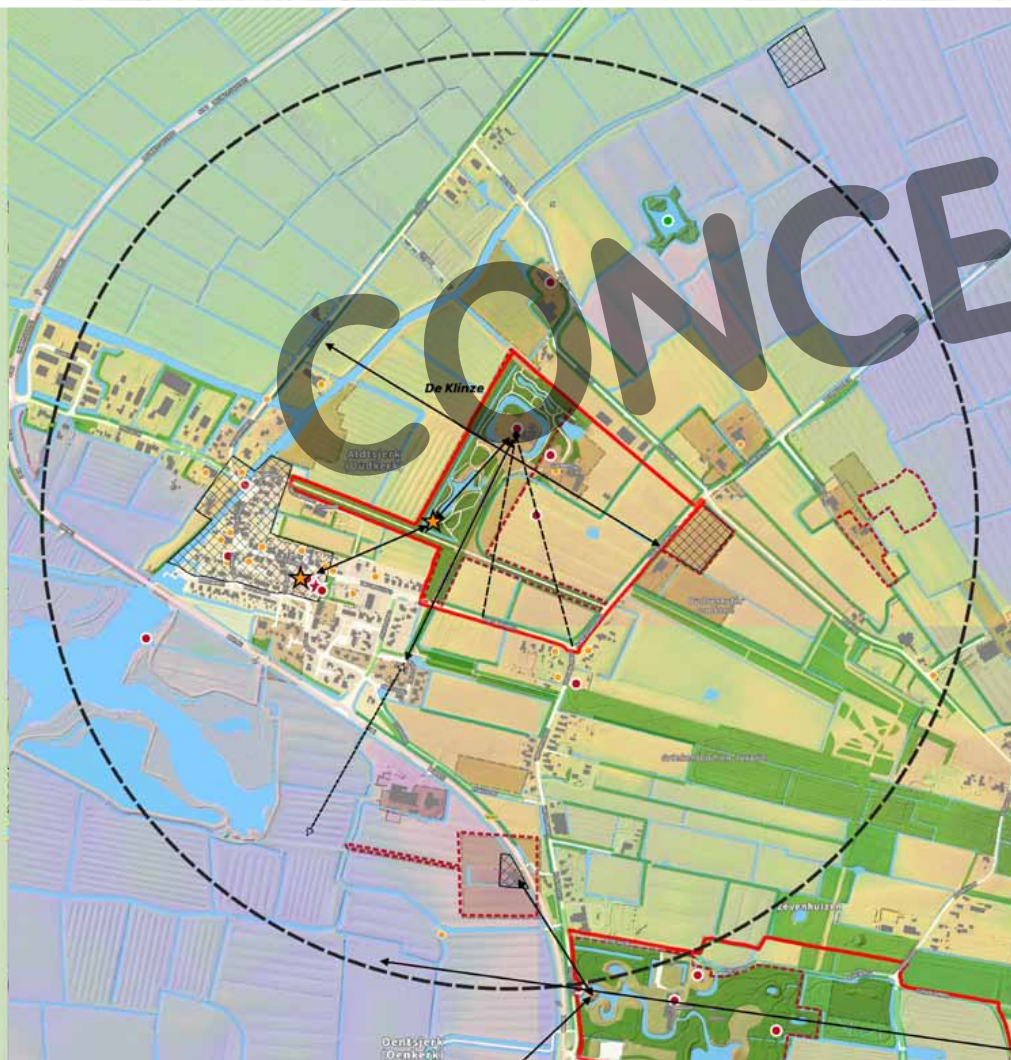

Landgoedbiotoop De Klinze

Gemeente Tytsjerksteradiel
Van Sminiaweg 32-36, Aldtsjerk

- LEGENDA**
- 1. LANDGOEDCOMPLEX**
- Rijksmonumentcontouren (kastelen, landhuizen en parken)
- 2. CULTUURHISTORISCHE WAARDE**
- (Voormalige) buitenplaatsen, staten en stinzen
 - (Voormalige) boerderijplaatsen
 - Stads- en dorpsgezichten
 - Archeologische terreinen
 - Aardkundig waardevolle gebieden
 - Terpen
 - Dijken
 - Monumentale Bomen
 - Eendenkooien
- Monumenten en (karakteristieke) gebouwen**
- Rijksmonumenten
 - Kerken
 - Molens
 - Karakteristieke bouwwerken (jongere bouwkunst 1850-1940)
 - Gebouwen
- Landschap**
- Landschapstypen**
- Woudontginning met landgoederen en elzensingels
 - Klei op veengebied Giekerkerpolders
 - Veenweidegebied Trynwalden
- Voorkomende verkaveling (niet op de kaart)**
- Opstreekende verkaveling, grootschalige regelmaat
- Landschapselementen**
- Houtwallen en singels
 - Bos
 - Water
 - Wegen en paden
- 3. LANDSCHAPPELIJKE SAMENHANG**
- Invloedsfeer**
- Invloedsfeer landgoed
- Ruimtelijke relaties**
- Schootsveld
 - Verdwenen zichtlijn
 - Zichtlijn
 - Zichtpunt

1. Landgoedcomplex

Complexnummer: 529158

P.M.

2. Cultuurhistorische waarde

P.M.

3. Landschappelijke samenhang

P.M.

LANDGOEDBIOTOPEN FRYSLÂN

Indeling landgoed biotopen

HARLINGEN

1 *Ropta State*

LEEUWARDEN

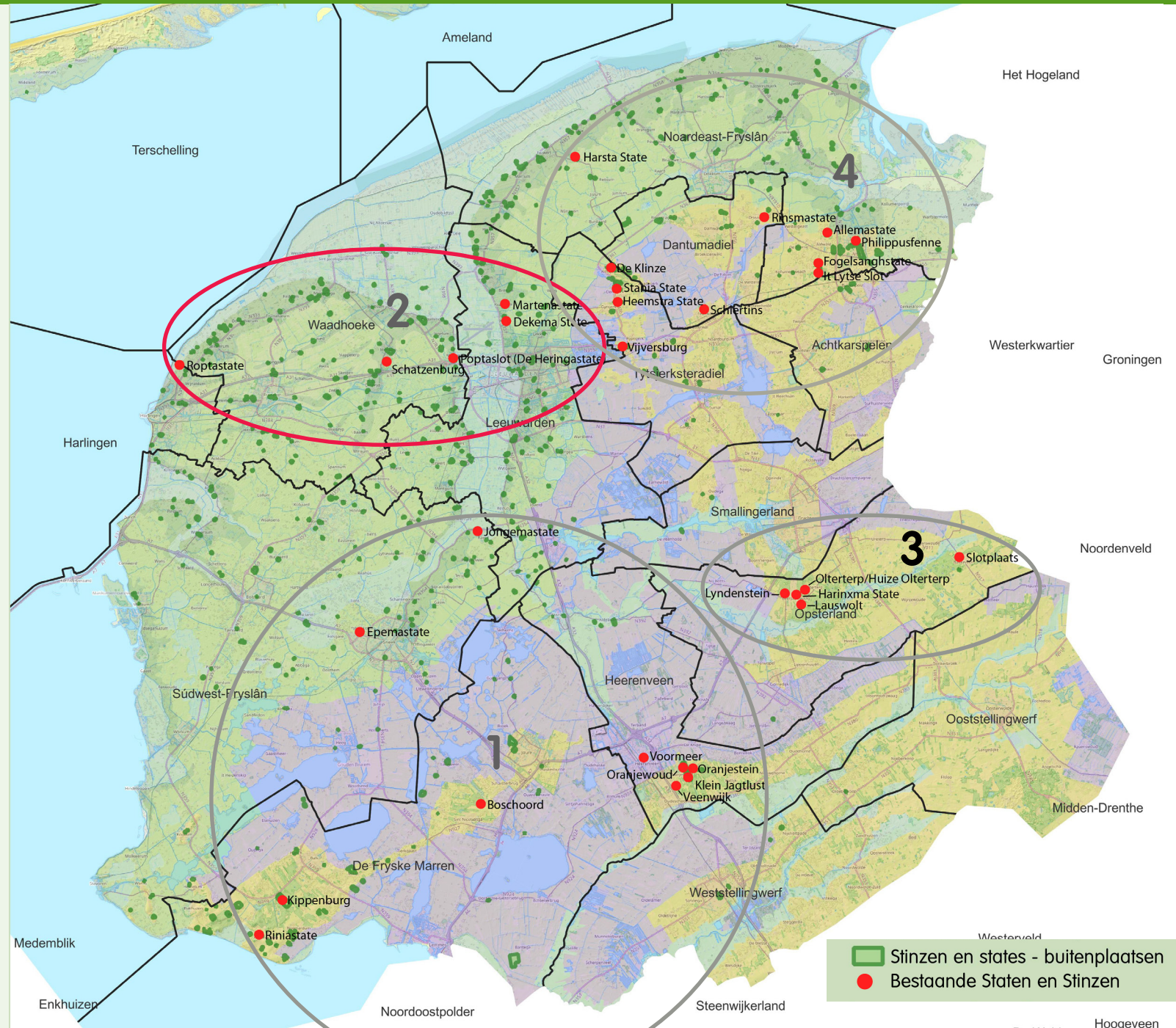
2 *Dekema State*

3 *Martenastate*

WAADHOEKE

4 *Poptaslot*

5 *Schatzenburg*

ROPTA STATE

Gemeente Harlingen

Hoarnestreek 3, Wijnaldum

ROPTA STATE

1. MONUMENTALE LANDGOED- COMPLEX

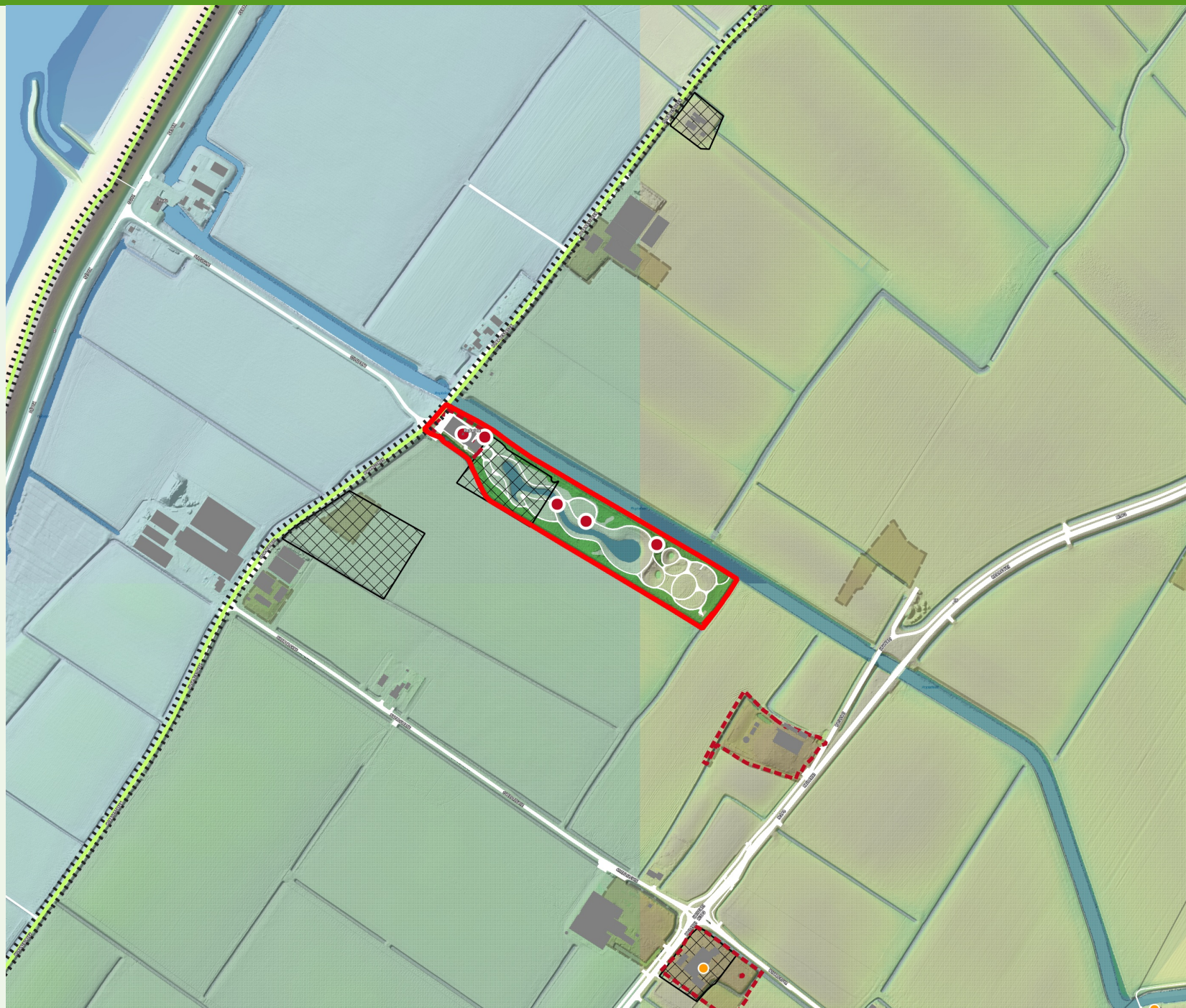
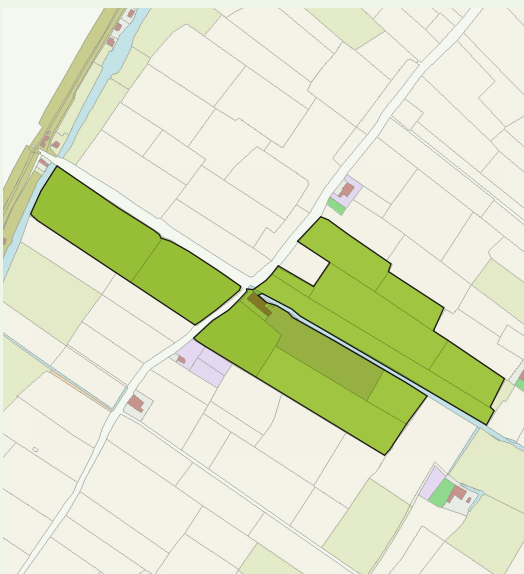
- Hoofdgebouw met stal
- Historische tuinen parkaanleg
- Parkbrug
- Tuinkoepel
- Dienstwoning

ROPTA STATE

2. CULTUUR- HISTORISCHE WAARDE

ROPTA STATE

LANDGOEDBIOTOOP

ROPTA STATE

ALGEMEEN CULTUURHISTORISCH BELANG

- vanwege het classicistische hoofdgebouw, dat een goed en gaaf bewaard voorbeeld is van een classicistisch hoofdgebouw van een kleine Friese buitenplaats uit de eerste helft van de 19de eeuw in combinatie met de parkaanleg in landschapsstijl is geconcipteerd
- vanwege gaaf bewaarde historische en bewust geconcipteerde eenheid tussen hoofdgebouw en historische parkaanleg
- vanwege de hoge ensemblewaarden van de onderdelen, de ouderdom, de gaafheid, de hoge ornamentele waarde en de oorspronkelijkheid
- vanwege de zeldzaamheidswaarde van de combinatie van een hoofdgebouw van een buitenplaats met aangebouwde stal en hals in de vorm van een kop-hals-rompboerderij
- vanwege de hoge tuinarchitectonische kwaliteit van de aanleg van het park als representatief voorbeeld van een park van de tuinarchitect Lucas Pieters Roodbaard
- als relatief zeldzaam voorbeeld van een smeedijzeren brug uit de eerste helft van de 19de eeuw, die samen met de aanleg van het park is geconcipteerd

ROPTA STATE

ALGEMEEN CULTUURHISTORISCH BELANG

- als relatief zeldzaam voorbeeld van een tuinkoepel met negen zuilen uit de eerste helft van de 19de eeuw, die samen met een park in landschapsstijl is geconcipieerd
- als goed voorbeeld van een kleine dienstwoning uit de eerste helft van de 19de eeuw op een kleine Friese buitenplaats

DEKEMA STATE

Gemeente Leeuwarden

Dekemawei 5, Jelsum

DEKEMA STATE

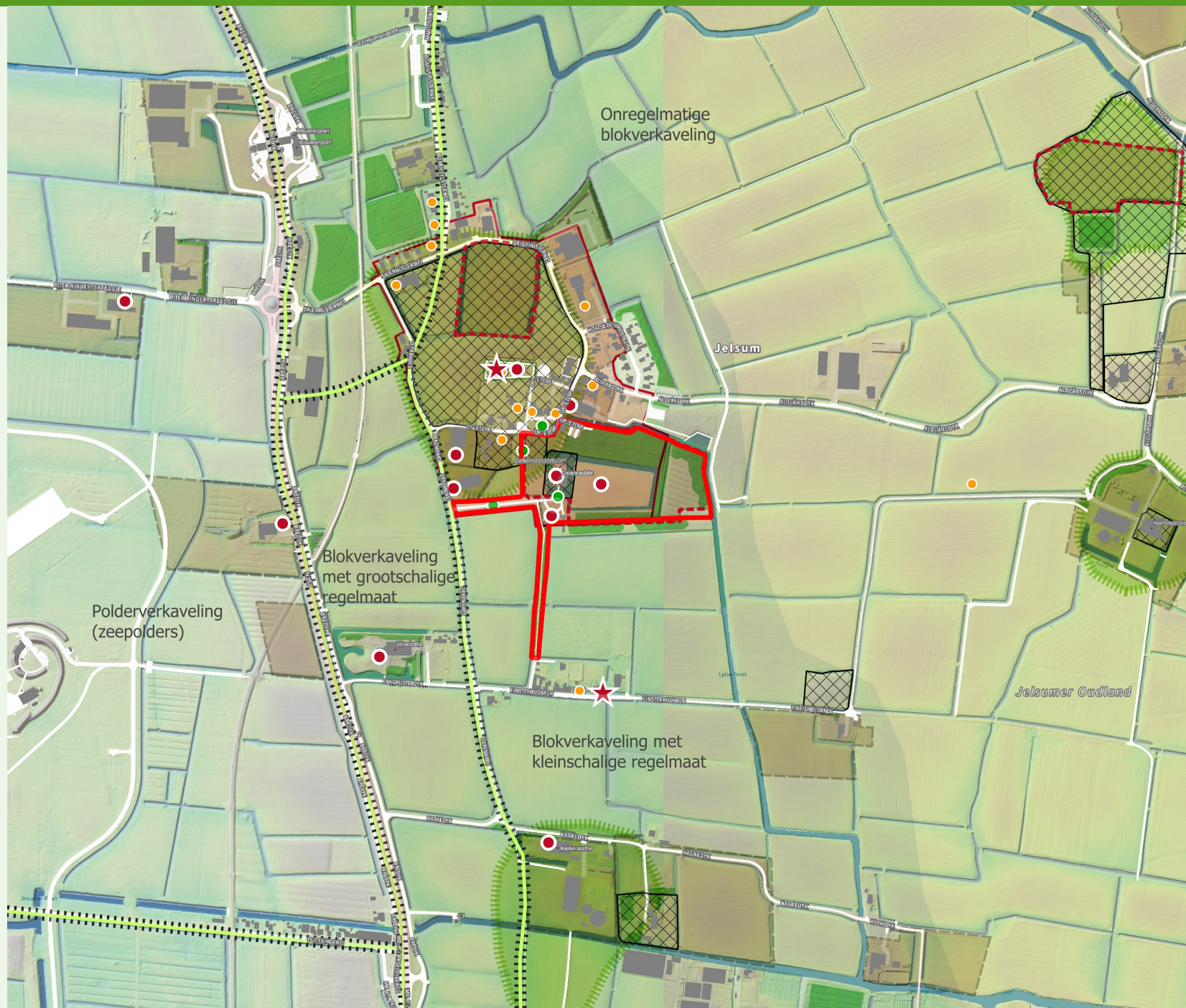
1. MONUMENTALE LANDGOED-COMPLEX

- Hoofdgebouw
- Tuin en parkaanleg
- Brug met hamei
- Tuinmuur met poort
- Kas
- Tuinvazen
- Zonnewijzer op sokkel
- Florabeeld
- Tuinmanswoning
- Schuur en bakhuis

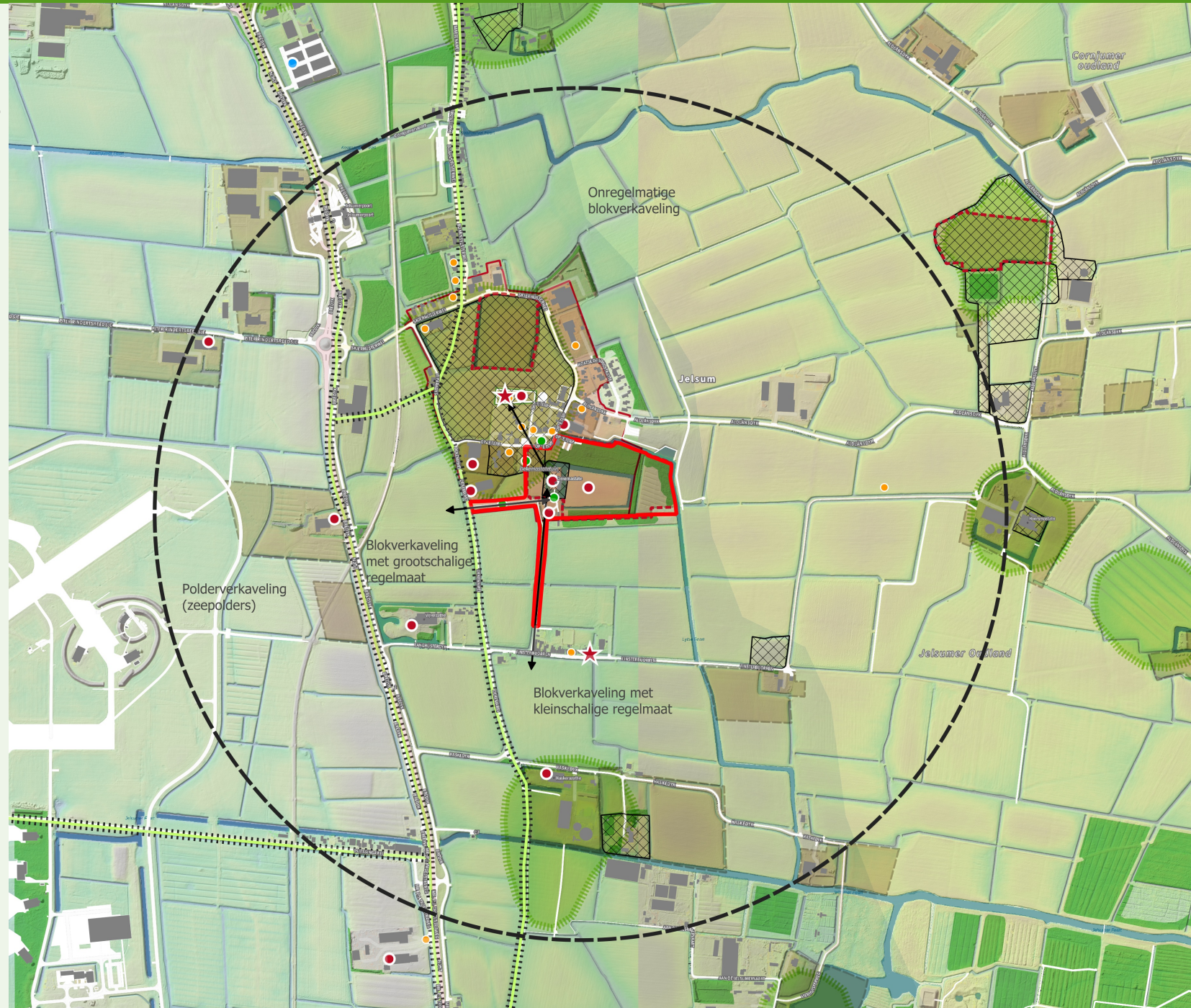
2. CULTUUR- HISTORISCHE WAARDE

DEKEMA STATE

LANDGOEDBIOTOOP

DEKEMA STATE

ALGEMEEN CULTUURHISTORISCH BELANG

- vanwege de laat middeleeuwse oorsprong;
- vanwege de herinnering aan de regionale historie;
- als voorbeeld van een organisch gegroeide historische eenheid;
- vanwege de ruimtelijke samenhang met kerk en dorpsbebouwing;
- in de reeks van staten rondom Leeuwarden.
- vanwege de nog herkenbare oudste vorm als zaalstins en de ouderdom van het voorhuis;
- vanwege de gaaf bewaarde, historisch gegroeide situatie van exterieur en interieur.
- vanwege de ouderdom en gaafheid van de structuur en de samenhang met de andere onderdelen
- als voorbeeld van een eenvoudige aanleg binnen de historisch gegroeide situatie;

DEKEMA STATE

ALGEMEEN CULTUURHISTORISCH BELANG

- vanwege de monumentale, met geknotte linden beplante toegangslaan als karakteristiek, functioneel en decoratief element van de parkaanleg en de wandeling met uitzichtheuveltje rond de omgrachte weide;
- vanwege de samenhang met de andere complexonderdelen en het omgrachte huiseiland en de state;
- vanwege de architectonische vormgeving en de gaaf bewaarde vormgeving in neogotische stijl en de ornamentele waarde
- vanwege de functie als warmtemuur als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats en de zeldzaamheid van dit type kas.

MARTENASTATE

Gemeente Leeuwarden

Swarte Singel 2, Cornjum

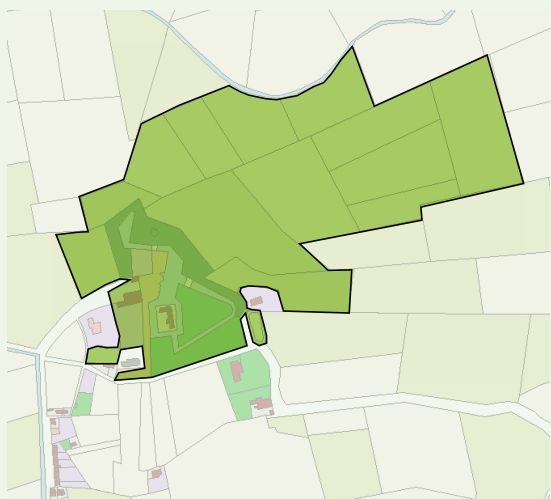
- Hoofdgebouw
- Historische tuin-
en parkaanleg
- Toegangspoort
- Koetshuis
- Tuinmanswoning
- Hekpalen en
tuinornamenten
- Toegangshekken
- Grafheuvel
met dam

MARTENASTATE

2. CULTUUR- HISTORISCHE WAARDE

LANDGOEDBIOTOOP

MARTENASTATE

ALGEMEEN CULTUURHISTORISCH BELANG

- vanwege de ouderdom als kenmerkend voorbeeld van de ontwikkeling van middeleeuwse stins tot 19de-eeuws landhuis als goed voorbeeld van een historiserende Friese zaalstins met traptoren in de binnenhoek de hoogwaardige esthetische kwaliteit van het ontwerp met de bijzondere ornamentiek (met gebruikmaking van historische bouwfragmenten);
- vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteit van het ontwerp en als zodanig van groot belang voor het oeuvre van architect W.G. de Groot;
- vanwege de verbondenheid met de vooraanstaande Friese families Martena en Burmania;
- voor de geschiedenis van Friesland in het algemeen en voor het aanzien van het dorp Cornjum in het bijzonder;
- als hoofdonderdeel van een ruimtelijk complex (bestaande uit historische buitenplaats, grafheuvel en kerk) dat cultuurhistorisch van groot belang is en de vrij hoge mate van gaafheid van het complex en van de meeste samenstellende onderdelen;
- vanwege de aanwezigheid van historische bouwfragmenten;

MARTENASTATE

ALGEMEEN CULTUURHISTORISCH BELANG

- vanwege de hoge mate van typologische zeldzaamheid op provinciaal niveau en de verbondenheid met een bijzondere historische ontwikkeling, namelijk die van de Friese (zaal)stins; - als onderdeel van een ruimtelijk complex (bestaande uit buitenplaats, grafheuvel en kerk) dat cultuurhistorisch van groot belang is;
- vanwege de hoge mate van structurele gaafheid in relatie tot zowel de dorpse als de landschappelijke omgeving;
- vanwege de hoge mate van typologische zeldzaamheid op provinciaal niveau en de verbondenheid met een bijzondere historische ontwikkeling, namelijk die van de Friese (zaal)stins;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.
- vanwege de tuinhistorische geschiedenis verbonden aan de aanleg;
- als gaaf voorbeeld van een stinsterrein met bijbehorende omgrachting en de bijzondere compositie van lanen, open ruimten, stateterrein met omgrachting in samenhang met de in landschappelijke stijl aangelegde parktuin, waarin oudere tuinelementen en stinzenflora;

MARTENASTATE

ALGEMEEN CULTUURHISTORISCH BELANG

- vanwege de aanwezigheid van monumentale solitair en boomgroepen uit de tijd van de aanleg;
- als voorbeeld van de ontwikkeling van particulier tot openbaar toegankelijk terrein;
- vanwege de 17de-eeuwse vormgeving naar ontwerp van J. Dyonisius (toegangspoort);
- vanwege de toepassing van waardevolle historische bouwfragmenten (kleine poort);
- als monumentale en unieke markering van de toegang tot de buitenplaats (toegangspoort);
- als toegang tot achterterrein van het voormalige koetshuis (lage poort);
- vanwege ligging, hoofdvorm, materiaalgebruik en enkele originele onderdelen;
- vanwege de decoratieve waarde en de essentiële karakteristieke en ornamentale onderdelen behorende tot de aanleg van het wandelpark behorende tot het complex Martenastate.

MARTENASTATE

ALGEMEEN CULTUURHISTORISCH BELANG

- als herinnering aan de openstelling in 1912 van het stateterrein als publiek toegankelijk wandelpark;
- vanwege de funerair-historische betekenis verbonden met de families Martena en Burmania;
- vanwege het contrast tussen het gesloten, middeleeuws aandoende, karakter van de grafheuvel en de relatief open omgeving als essentieel en functioneel onderdeel

POPTASLOT

Gemeente Waadhoeke

Slotleane 1, Marsum

POPTASLOT

1. MONUMENTALE LANDGOED- COMPLEX

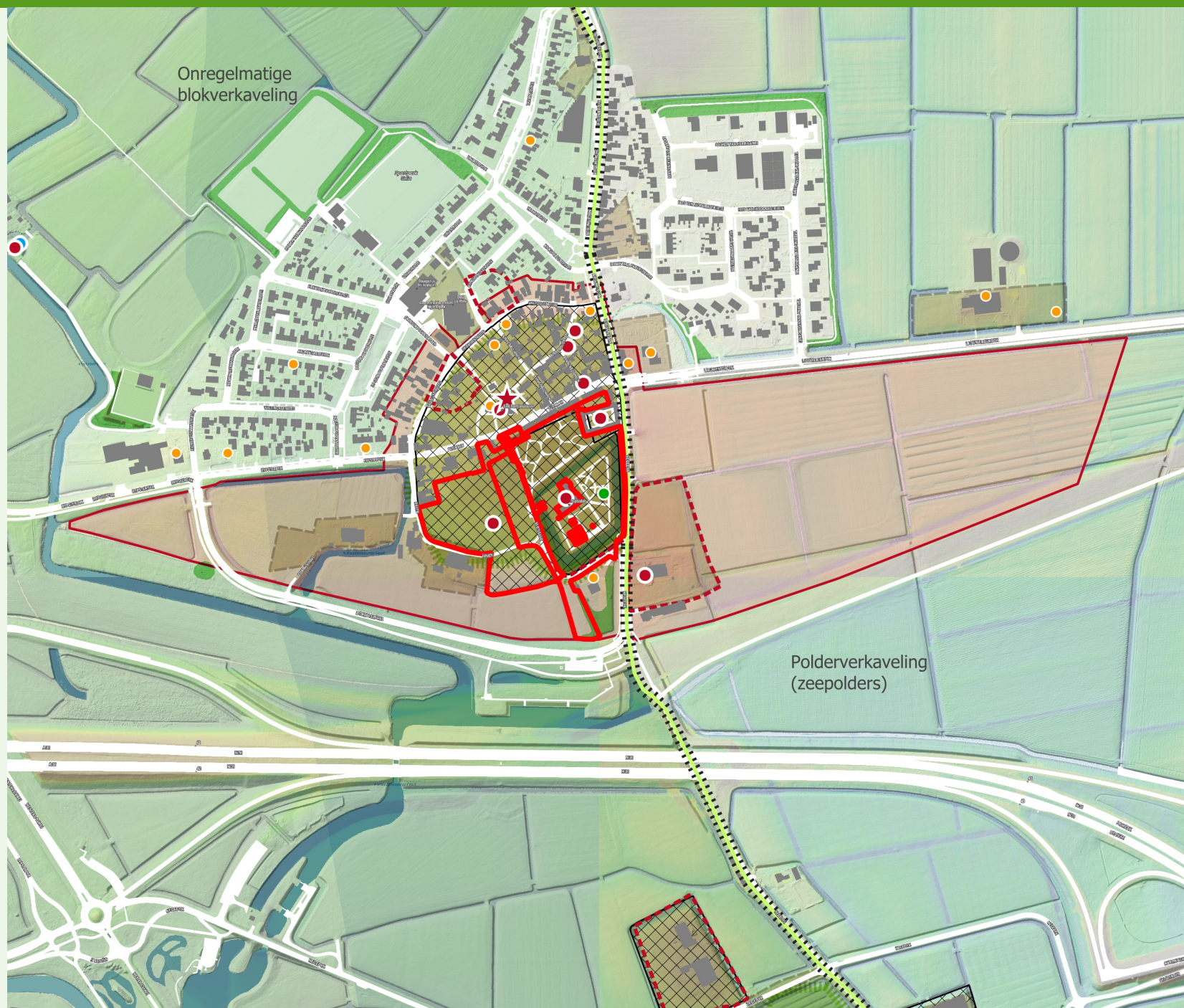
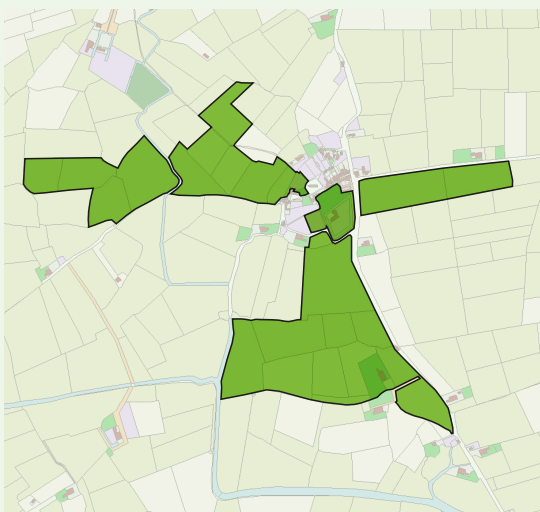
- Hoofdgebouw
- Vleugel met serre
- Poortgebouw
- Tuinaanleg

POPTASLOT

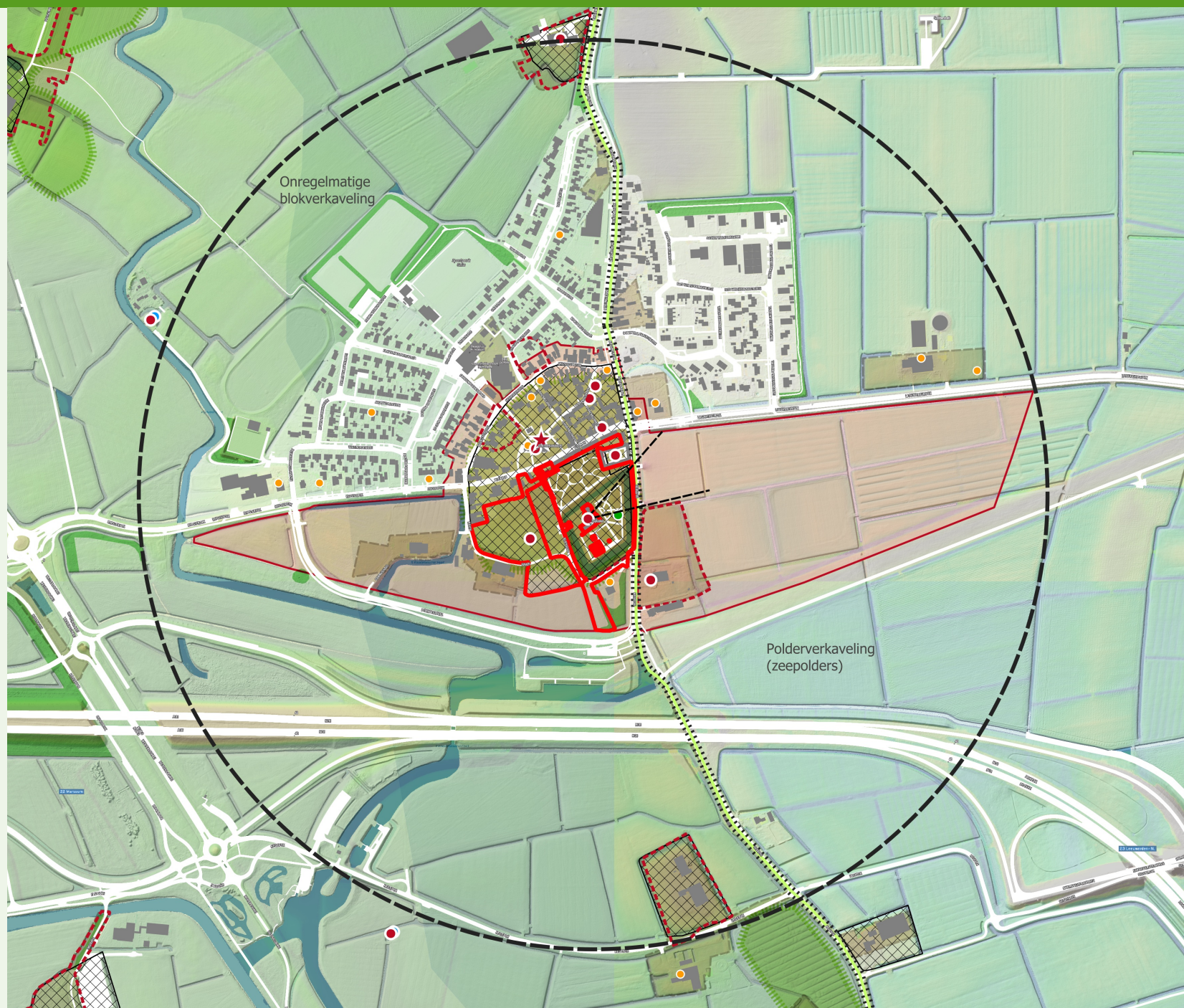
2. CULTUUR- HISTORISCHE WAARDE

POPTASLOT

LANDGOEDBIOTOOP

SCHATZENBURG

Gemeente Waadhoeke

Eastryp 1, Dronryp

SCHATZENBURG

1. MONUMENTALE LANDGOED- COMPLEX

- Hoofdgebouw
- Historische tuin
en parkaanleg
- Toegangshek
- Tuinbeeld
- Voormalige
tuinmanswoning

SCHATZENBURG

2. CULTUUR- HISTORISCHE WAARDE

Blokverkaveling met
kleinschalige regelmaat

Blokverkaveling met
grootschalige regelmaat

SCHATZENBURG

LANDGOEDBIOTOOP

SCHATZENBURG

ALGEMEEN CULTUUR-, ARCHITECTUUR- EN TUINHISTORISCHE BELANG

- het is in uitwendige verschijningsvorm en interne ruimteschikking, onder meer bestaand uit hoofdindeling, materialen en constructieve elementen alsook detaillering gaaf behouden interieur;
- in typologisch opzicht biedt het monument een zeldzaam voorbeeld van een voornaam buitenhuis uit de 18de eeuw, zijnde het type van een dwars geplaatst huis met Vlaamse gevel;
- in historisch-stilistisch verband vormt het monument een boeiend voorbeeld van een voornaam, Fries buitenhuis met invloeden van het Franse hof uit de tijd van Lodewijk XIV; - het hoofdgebouw vormt de kern van de oude buitenplaats Schatzenburg met haar tuinaanleg en wandelbos; het geheel draagt in hoge mate bij aan de historische belevingswaarde.
- als zeldzaam en representatief voorbeeld van een midden 19de-eeuwse aanleg in landschapsstijl met behoud en integratie van oudere, formele kenmerken;
- wegens het belang van de aanleg voor de geschiedenis van de Nederlandse tuin- en landschapsarchitectuur;

SCHATZENBURG

ALGEMEEN CULTUUR-, ARCHITECTUUR- EN TUINHISTORISCHE BELANG

- wegens de nog vrij gaaf behouden gebleven structuur; - omdat er functioneel-ruimtelijke en historische relaties met de overige onderdelen van de buitenplaats bestaan.
- het is ouder dan vijftig jaar; - het vormt een karakteristiek markeringspunt van de entree van de buitenplaats; - het heeft sierwaarde en vertegenwoordigt bouwhistorisch belang; - het beschikt over een functioneel-ruimtelijke en historische relatie met andere onderdelen van de buitenplaats.
- de ouderdom en de kunstzinnige waarde; - de sierende en markerende plaats die het binnen de aanleg van de buitenplaats inneemt;
- de kenmerkende elegante vormgeving ten voeten uit, met Stand- en Spielbein;
- de historische en symbolische band tussen het object en (de aard van) de buitenplaats.
- de ouderdom van het metselwerk; - de historische betekenis van het object voor de buitenplaats;
- de functioneel-ruimtelijke relatie met de overige onderdelen van de buitenplaats.

LANDGOEDBIOTOPEN FRYSLAN

GROEN BUITENPLAATSBIOTOOP

In het omgevingsplan kan de gemeente biotopen opnemen. De buitenplaatsbiotoop is vergelijkbaar met de molenbiotoop. Hier zijn beschermingsmaatregelen aan gekoppeld: het vrij- en openhouden van de buitenplaats zelf, maar ook de structuur, het panorama, het blikveld en de zichtlijn. De biotoop is daarom meestal groter dan de oppervlakte van bijvoorbeeld het beschermd complex van een buitenplaats.